

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA KUSIMAMIA OFISI ZA VIONGOZI WAKUU WA KITAIFA KUHUSU MSWADA WA SHERIA YA KUFUTA SHERIA YA UCHAGUZI YA NAM.11 YA 1984 NA KUTUNGA SHERIA YA UCHAGUZI YA MWAKA 2017 NA MASUALA MENGINE YANAYOHUSIANA NA HAYO

Mheshimiwa Spika,

Nianze kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu, mwingi wa utukufu mwenye rehema, kwa kutujaalia uzima na Afya njema, na kuweza kutukutanisha tena katika Baraza hili la Tisa, kwa ajili ya lengo la kuendelea kuwatumikia wananchi wetu. Aidha nakushukuru wewe **Mheshimiwa Spika**, kwa kunipa fursa hii ya kusimama mbele ya Baraza lako tukufu kwa madhumuni ya kuwasilisha maoni ya Kamati ya Kusimamamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa kuhusu Mswada wa Sheria ya kufuta Sheria ya Uchaguzi ya Nam.11 YA 1984 na kutunga Sheria ya Uchaguzi ya Zanzibar ya mwaka 2017 na masuala mengine yanayohusiana na hayo kama Kanuni ya 84(7) ya Kanuni za kudumu za Baraza la Wawakilishi ya mwaka 2016 inavyoelekeza.

Mheshimiwa Spika,

Napenda kuchukua fursa hii kuwapongeza na kuwashukuru viongozi na wafanyakazi wa Ofisi ya Makamo wa Pili wa Rais pamoja na watendaji wa Tume ya Uchaguzi kwa mashirikiano yao makubwa waliotupatia katika kuupitia na kuuchambua Mswada huu muhimu. sambamba na shukrani hizi napenda kutumia fursa hii pia kuwapongeza sana Wadau mbali mbali waliojitokeza katika Kamati yetu na kuwasilisha maoni yao kwa lengo la kuufanya Mswada huu uwe bora zaidi. Kwa kuthamini mchango wao kwa kutekeleza matakwa ya kanuni ya 83(6) ya Kanuni za kudumu za Baraza la Wawakilishi (Toleo la 2016) kama inavyoelekeza, ndio maana kila tunapokuwa na Mswada kwa idhini ya baraza lako tukufu huwa tunawaalika Wadau ili waweze kutusaidia kuichambua Mswada hiyo kwa lengo la kupata maoni yao ili kufanya miswada hii iwe bora zaidi.

Mheshimiwa Spika,

Mswada huu wa Sheria ya Uchaguzi ni muhimu sana kwani umekuja kuweka misingi bora ambayo inaenda sambamba na Katiba ya Zanzibar. Hivyo mswada huu umekusudia kuimarisha usimamizi na uendesaji wa chaguzi kwa kuondosha kasoro mbalimbali za kisheria zilizokuwepo katika Sheria ya sasa.

Mheshimiwa Spika,

Aidha, adhima ya Mswada huu ni kuimarisha mfumo wa uandikishaji wa wapiga kura na uboreshaji wa daftari la kudumu la wapiga kura .Vilevile Mswada huu umeweza kutofautisha baina ya Uchaguzi Mkuu na Uchaguzi Mdogo pamoja na hayo umeweka utaratibu wa kisheria ambao unaweza kuchukuliwa na Tume endapo kutatokezea jambo ambalo litasababisha kutokamilika kwa Uchaguzi, sambamba na hilo jambo jengine ni kwamba mswada huo umeweza kufafanua zaidi kuhusiana na uchaguzi wa marudio pamoja kuainisha adhabu mbalimbali zinazohusiana na makosa ya uchaguzi na adhabu hizo zimewekwa kwa viwango vinavyohusiana na makosa yenyewe.

Mheshimiwa Spika,

Kamati ilikaa tarehe 1 - 2 Novemba, 2017 kwa ajili ya kupitia Mswada huo baada ya mapitio Kamati ilibaini mapungufu kadhaa na kutoa ushauri ambao utaufanya Mswada huo kuwa bora zaidi.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na mapungufu hayo Kamati iliagiza wataalamu wa sheria kutoka wa Ofisi ya Makamo wa Pili wa Rais, Baraza la Wawakilishi na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wakae pamoja na kuzingatia maelekezo ya Kamati na kufanya masahihisho katika Mswada huo kama yalivyopendekezwa.

Mheshimiwa Spika,

Aidha, Kamati iliagiza Tume ya Uchaguzi na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali kuuchapisha upya Mswada huo baada ya marekebisho yaliofanywa ambayo yaliyopendekezwa na Kamati kufanyiwa kazi.

Mheshimiwa Spika,

Napenda kulieleza baraza lako tukufu kwamba licha ya mswada huo kuwa na masahihisho kadhaa ambayo yalionekana ni mengi mno katika nakala ya awali na kupelekea hadi kuchapishwa upya nakala ya mswada huo, kwa kweli hakuna vifungu au maeneo ya kimantiki yaliyobadilika.

Mheshimiwa Spika,

Baada ya marekebisho hayo Mswada uliwasilishwa mbele ya Kamati kwa mara ya pili ambapo kamati ilipata fursa ya kuupitia tena na hatimae kuuridhia uletwe mbele ya Baraza lako tukufu kwa kujadiliwa.

Mheshimiwa Spika,

Katika hatua za awali Kamati ilibaini kasoro mbalimbali ambazo zilipelekea kuagiza wataalamu wa pande zote zilizohusika na mswada huu kuzifanyia kazi na hatimae kuchapisha tena mswada huo. Kasoro hizo ni tofauti ya tafsiri baina ya mswada wa kiingereza na Kiswahili pamoja na baadhi ya vifungu vipya viliongezeka hivyo kupelekea kupanga upya nambari za vifungu vyote vya mswada huo.

Mheshimiwa Spika,

Kamati imependekeza kuongeza kifungu kipya cha 2 kinachosomeka “Kusomwa”, ambapo kutokana na mapendekezo hayo yamepelekea Nakala ya Mswada kuwa na vifungu 145 badala ya 144 vya awali.

Mheshimiwa Spika,

Vile vile, Kamati ilipendekeza kufuta baadhi ya vifungu ambavyo vilionekana kwamba hakuna ulazima wa kuviweka pamoja nakuagiza kuongezwa kwa tafsiri ya baadhi ya maneno yaliyokosekana katika mswada wa kiingereza.

Mheshimiwa Spika,

Mbali ya marekebisho hayo yaliyofanywa na wataalamu kwa maelekezo ya Kamati na hatimae Kamati kuyaridhia bado Kamati ina maoni yafuatayo kwa dhamira ya kuimarisha mswada huo:

(i) Taasisi za kidini zisishirikishwe katika uangalizi wa Uchaguzi hivyo katika kifungu cha 100 cha mswada kamati inapendekeza kuongezwa **“Kifungu Kidogo cha (5)”** kitakachoweka bayana kuwa taasisi zilizotajwa hapo hazihusishi taaasisi zilizosajiliwa au zisizosajiliwa kwa madhumuni ya kusimamia au kutekeleza masuala ya kidini.

(ii) kuhusu suala la malalamiko ya uchaguzi kamati inapendekeza kuwa **“Kifungu cha 110”** cha mswada kirekebishwe na kuondoa sharti la kwamba

mgogoro unaohusiana na uchaguzi wa Wawakilishi au Diwani kuamuliwa na Mahakama Kuu na badala yake Tume ndio iwe yenye Mamlaka ya mwisho ya masuala yote yanayohusiana na malalamiko na usiwekwe utaratibu wa kuhoji masuala hayo Mahakamani kama ilivyo kwa upande wa Uchaguzi wa Mhe. Rais ilivyo ainishwa katika katiba katika **kifungu cha 34(7) na 119(13)**.

Mheshimiwa Spika,

Pamoja na marekebisho hayo yaliyojitokeza katika Nakala Mpya ya Mswada kuna marekebisho mengine ya lugha na kimaandishi. Mfano katika kueleza sifa za mtu kuweza kuandikishwa katika jimbo, katika **kifungu cha 12(2)** kwa kufuta maneno **‘husikaikiwa ikiwa mume au mke’** yaliyokuwepo mwishoni mwa kifungu kidogo hiki na badala yake liongezwe neno **“ikiwa”** ili iwepo lugha nzuri inayoeleza sifa hizo. Aidha, Kifungu cha **15(1)** Kamati ilishauri kirekebishwe kwa kuongeza maneno **“katika shehia”** baina ya neno **“kura”** na **“kuwa,** pia kwa kuongeza neno **“hiyo”** mwishoni mwa kifungu kidogo hicho.

Mheshimiwa Spika,

Sambamba na hilo, Kamati ilishauri Kifungu cha 28(9) kinarekebishwa kwa kufuta nambari “14” iliopo baina ya neno “siku” na “tangu” na badala yake kuweka maneno “kumi na nne”.

Mheshimiwa Spika,

Marekebisho mengine ambayo Kamati imeyaona ni kwamba kila inapotajwa rejea ya Sheria ya Ofisi ya Tume ya Uchaguzi ni vyema kusomeka ‘*Sheria inayohusiana na Ofisi ya Tume ya Uchaguzi*’

Mheshimiwa Spika,

Napenda kutumia fursa hii pia, kuwapongeza na kuwashukuru Wawakilishi wote katika Baraza lako Tukufu, kwa kuendelea kuwawakilisha na kuwatumikia wananchi waliowachagua. Ni wazi kwamba wananchi wameonesha imani kubwa kwetu, nasi hatuna budi kurejesha imani kwao, kwa kuwatumikia kwa dhati na kwa moyo wetu wote, kwa dhamira ya kutetea maendeleo ambayo ndio kiu yao kubwa. Kwa msingi huo kila mmoja wetu akumbuke kuwa anadeni kwa aliyemchagua au aliyemteau kuwa Mjumbe wa Baraza hili. Hivyo, basi kwa kuuchangia na hatiamye kuupitisha mswada huu tutakuwa tumewatendea haki wale

tunaowawakilisha katika Baraza hili Tukufu kwani ni mswaada wenye maslahi makubwa kwa Taifa zima.

Mheshimiwa Spika,

Kazi ya kuupitia mswada huu tumeifanya kwa mashirikiano makubwa baina ya wajumbe wa Kamati ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa ambao ni wajumbe wenye kupenda kujituma na kufanya kazi kwa bidii ya hali ya juu.

Mheshimiwa Spika,

Kwa ruhusa yako sasa naomba niwatambue kwa kuwataja majina wajumbe hao kama ifuatavyo:-

1. Mheshimiwa Omar Seif Abeid	Mwenyekiti
2. Mheshimiwa Panya Ali Abdallah	M/Mwenyekiti
3. Mheshimiwa Amina Iddi Mabrouk	Mjumbe
4. Mheshimiwa Ame Haji Ali	Mjumbe
5. Mheshimiwa Hussein Ibrahim Makungu	Mjumbe
6. Mheshimiwa Mussa Ali Mussa	Mjumbe
7. Mheshimiwa Mtumwa Suleiman Makame	Mjumbe

Aidha, Kamati hii inafanyakazi na Makatibu wawili ambao wamekuwa wakitusaidia kwa kiasi kikubwa na kwa uweledi wa hali ya juu katika kutekeleza majukumu yetu ambayo yametupatia mafanikio makubwa.

Makatibu hao ni:-

1. Ndg. Karima Abdul-Wahab	Katibu
2. Talib Enzi Talib	Katibu

Mheshimiwa Spika,

Mwisho kabisa napenda kuchukua nafasi hii kukushukuru tena Mheshimiwa Spika kwa kuniruhusu kuwasilisha maoni ya Kamati juu ya mswada huu uliombele yetu lakini pia kuwashukuru Wajumbe wote wa Baraza lako Tukufu kwa kunisikiliza kwa makini, hivyo nawaomba waupitie, waujadili, wachangie kwa dhamira ya kuimarisha na hatimae kuupisha mswada huu muhimu kwa ajili ya kukuza demokrasia na maendeleo katika nchi yetu na hatimae kuwa Sheria itakayotumika katika kuendesha shughuli za Uchaguzi.

Mheshimiwa Spika,

Mimi binafsi na kwa niaba ya Kamati ya Kusimamia Ofisi za Viongozi wakuu wa Kitaifa, naiunga mkono hoja na naomba kuwasilisha.

Ahsante,

.....,

Mhe. Omar Seif Abeid,

Mwenyekiti,

Kamati ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa,
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.